

הלכות תפילין מזוזה וספר תורה פרק י

פרק י

כ' דיני ס"ת וכבודה

עשרים דברים הפוסלים בס"ת

א.

נמצאת למד, שעשרים דברים הן שכל אחד מהן פוסל את ספר תורה, ואם נעשה בו אחד מהן הרי הוא כחומש מן החומשין שמלמדין בהן התינוקות, ואין בו קדושת ספר תורה, ואין קורין בו ברבים. ואלו הן,

- א' - אם נכתב על עור בהמה טמאה,
- ב' - שנכתב על עור טהורה שאינו מעובד,
- ג' - שהיה מעובד שלא לשם ספר תורה,
- ד' - שנכתב שלא במקום כתיבה, על הגויל במקום בשר ועל הקלף במקום שיער,
- ה' - שנכתב מקצתו על הגויל ומקצתו על הקלף,
- ו' - שנכתב על דוכססוס,
- ז' - שנכתב בלא שרטוט,
- ח' - שנכתב שלא בשחור העומד,
- ט' - שנכתב בשאר לשונות,

- י' - שכתבו גוי וכיוצא בו משאר פסולים,
 - י"א - שכתב האזכרות בלא כוונה,
 - י"ב - שחיסר אפילו אות אחת,
 - י"ג - שהוסיף אפילו אות אחת,
 - י"ד - שנגעה אות באות,
 - ט"ו - שנפסדה צורת אות אחת עד שלא תיקרא כל עיקר, או תדמה לאות אחרת, בין בעיקר הכתיבה בין בנקב בין בקרע בין בטשטוש,
 - י"ו - שהרחיק או הקריב בין אות לאות, עד שתיראה התיבה כשתי תיבות, או שתי תיבות כמו תיבה אחת,
 - י"ז - ששינה צורת הפרשיות,
 - י"ח - ששינה צורות השירות,
 - י"ט - שכתב בשאר הכתב כשירה,
 - כ' - שתפר היריעות שלא בגידי טהורה.
- ושאר כל הדברים - למצוה, לא לעכב:

כבוד ס"ת

מכירת ספר תורה

ב.

ספר כשר נוהגין בו קדושה יתירה וכבוד גדול.
 אסור לאדם למכור ספר תורה אפילו אין לו מה יאכל, ואפילו היו לו ספרים רבים, ואפילו ישן ליקח בו חדש.

לעולם אין מוכרין ספר תורה אלא לשני דברים - שילמד תורה בדמיו, או שישא אשה בדמיו.

והוא שלא יהיה לו דבר אחר למכור:

גניזת תורה שבלה

ג.

ספר תורה שבלה או שנפסל - נותנין אותו בכלי חרש, וקוברין אותו אצל תלמיד חכמים, וזו היא גניזתו.

מטפחות ספרים שבלו - עושין אותן תכריכין למת מצוה, וזו היא גניזתן:

תשמישי ספר תורה

ד.

תיק שהוכן לספר תורה והונח בו, וכן המטפחות, והארון או המגדל שמניחין בו ספר תורה, אף על פי שהספר בתוך התיק, וכן הכיסא שהוכן להניח עליו ספר תורה והונח עליו ספר תורה - הכל תשמישי קדושה הן, ואסור לזרקן, אלא כשיבילו או כשיישברו, נגנזין.

אבל הבימות שעומד עליהן או חזו הספר, והלוחות שכותבין בהן לתינוק להתלמד - אין בהן קדושה.

רימוני כסף וזהב וכיוצא בהן שעושין לספר תורה לנואי - תשמישי קדושה הן, ואסור להוציאן לחול, אלא אם מכר אותם לקנות בדמיהן ספר תורה או חומש:

הנחת ספר על גבי ספר

ה.

מותר להניח ספר על גבי ספר, ואין צריך לומר על גבי החומשין.

ומניחין חומשין על גבי נביאים וכתובים,

אבל אין מניחין נביאים וכתובים על גבי החומשין, ולא חומשין על גבי ספר תורה.

כל כתבי הקדש

וכל כתבי הקודש, אפילו הלכות והגדות - אסור לזרוק אותן.

הקמיעין שיש בהן ענינים של כתבי הקודש - אין נכנסין בהן לבית הכיסא, אלא אם כן היו מחופות עור:

מקומות שאינם מכובדים

1.

לא יאחזו אדם ספר תורה בזרועו וייכנס בו לבית המרחץ או לבית הכיסא או לבית הקברות, אף על פי שהוא כרוך במטפחות ונתון בתוך התיק שלו. ולא יקרא בו עד שירחיק ארבע אמות מן הקבר או מן המת או מבית הכיסא. ולא יאחזו הספר כשהוא ערום. ואסור לישב על מיטה שספר תורה עליה:

תשמיש בפני הספר

2.

בית שיש בו ספר תורה, אסור לשמש מיטתו בו עד שיוציאנו, או עד שיניחנו בכלי ויתן הכלי בכלי אחר שאינו מזומן לו. אבל אם היה מזומן לו, אפילו עשרה כלים זה בתוך זה ככלי אחד הן, או עד שיעשה לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים, אם אין לו בית אחר. אבל אם יש לו בית אחר, אסור לשמש עד שיוציאנו:

ח.

כל הטמאים, אפילו נידות, ואפילו גויים, מותרין לאחוז ספר תורה ולקרות בו, שאין דברי תורה מקבלין טומאה. והוא שלא יהיו ידיהם מטונפות, או מלוכלכות בטיט, אלא ירחצו ידיהם ואחר כך יגעו בו:

עמידה לפניו

ט.

כל הרואה ספר תורה כשהוא מהלך, חייב לעמוד מפניו. ויהיו הכל עומדין עד שיעמוד זה שהוא מהלך בו כשיגיענו למקומו, או עד שיתכסה מעיניהם, ואחר כך יהיו מותרין לישוב:

ייחוד מקום ס"ת

י.

מצוה לייחד לספר תורה מקום, ולכבד אותו המקום ולהדרו יתר מדאי. דברים שבלוחות הברית הן הן שבכל ספר וספר. לא ירוק אדם כנגד ספר תורה, ולא יגלה ערותו כנגדו, ולא יפשוט רגליו, ולא יניחנו על ראשו כמשוי. ולא יחזיר אחוריו לספר תורה, אלא אם כן היה גבוה ממנו עשרה טפחים:

יא.

היה מהלך ממקום למקום וספר תורה עמו, לא יניח ספר תורה בתוך השק ויניחנו על גב החמור וירכב עליו. ואם היה מתפחד מן הגנבים - מותר.

ואם אין שם פחד, מניחו בחיקו כנגד ליבו, והוא רוכב על הבהמה והולך:

יב.

כל מי שישב לפני ספר תורה - ישב בכובד ראש ובאימה ופחד, שהוא העד הנאמן על כל באי העולם, שנאמר "והיה שם בך לעד" (דברים ל"א:כ"ו).
ויכבדנו כפי כוחו.

אמרו חכמים הראשונים, "כל המחלל את התורה, גופו מחולל על הבריות,
וכל המכבד את התורה, גופו מכובד על הבריות":